

Miljö- och energidepartementet
m.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över remiss ”Uppdrag att se över och föreslå ändringar i reglerna om landsbygdsutveckling i strandnära läge”, skrivelse från Naturvårdsverket (NV-02386-17)

(Ert dnr M2017/02054/Nm)

Sammanfattande synpunkter

- Länsstyrelsen i Stockholm anser att ansatsen att förtydliga intentionen med tillämpningen av reglerna är positiv. Länsstyrelsen bedömer dock att de föreslagna ändringarna antagligen kommer att ha en relativt liten praktisk effekt vad gäller i vilken utsträckning LIS kan tillämpas i Stockholms län.
- Länsstyrelsen anser att det utöver författningsändringarna finns ett behov av ytterligare vägledning, som utgår från hur reglerna använts och aktuella rättsfall, i syfte att åstadkomma en tillämpning som ligger mer i linje med lagstiftarens intention.
- Länsstyrelsen tillstyrker förslaget att det till den nuvarande lydelsen i 7 kap 18 d § första meningen läggs till att det som särskilt skäl även får beaktas en funktion av upprätthållande karaktär för landsbygden.
- Länsstyrelsen har inga synpunkter på den föreslagna ändringen i 7 kap. 18 d § andra meningen, att för ”...dispens för att uppföra enstaka en- eller tvåbostadshus med tillhörande komplementbyggnader och andra åtgärder får man även beakta om huset eller husen avses att uppföras *med närhet till* ett befintligt bostadshus”.
- Länsstyrelsen tillstyrker förslaget att begreppet *begränsad omfattning* ändras till *sådan omfattning* i 7 kap. 18 e § första stycket punkt 2.
- Länsstyrelsen tillstyrker den föreslagna ändringen att ändra ordalydelsen i 7 kap. 18 e § första stycket 3 a) till ”i eller i närheten av *större tätorter*”.

Övergripande synpunkter

Regeringen har tagit initiativ för att utveckla reglerna om landsbygdsutveckling i strandnära läge (de s.k. LIS-reglerna) i miljöbalken (MB) i syfte att främja landsbygdens utveckling. Som en del i det har Naturvårdsverket getts i uppdrag att se över LIS-reglerna. Uppdraget var en del av regeringens bostadspolitiska paket med förslag till åtgärder för fler bostäder och det fanns i uppdraget ett särskilt fokus på att föreslå ändringar som behövs för att utöka möjligheterna att bygga permanentbostäder.

Datum
2018-11-12

Beteckning
101-35071-2018

Naturvårdsverket har lämnat skrivelsen ”Uppdrag att se över och föreslå ändringar i reglerna om landsbygdsutveckling i strandnära läge”. Naturvårdsverket beskriver i skrivelsen att det finns svårigheter med tillämpningen av regelverket, sammanfattningsvis konstaterar verket att bestämmelserna har tillämpats med större restriktivitet än vad som var syftet med reglerna. Naturvårdsverket föreslår därför ett antal förändringar av de gällande bestämmelserna för att öka handlingsutrymmet för kommunerna när det gäller att peka ut LIS-områden. Samtidigt poängterar Naturvårdsverket att de föreslagna nya lydelseerna i huvudsak avser att förtydliga vad som redan gäller. Det framgår också av skrivelsen att ändringarna inte är tänkta att ge en mer långtgående lättnad i LIS-reglerna.

Länsstyrelsen i Stockholms län anser att ansatsen att förtydliga intentionen med tillämpningen av reglerna är positiv. Bedömningen är dock att de föreslagna ändringarna förmodligen inte på ett avgörande sätt kommer att påverka i vilken utsträckning LIS kan tillämpas i Stockholms län. Länsstyrelsen menar att det även i fortsättningen i Stockholms län endast undantagsvis kan vara tillämpligt med lättnader vad gäller strandskyddet baserat på behovet av landsbygdsutveckling. Redan av lagtexten framgår att det längs Stockholms läns kust inte är möjligt att tillämpa LIS-områden och att det finns starka begränsningar för tillämpningen runt Mälaren. Det framgår också av regeringens proposition (prop. 2008/09:119 s. 66) att avsikten med kriterierna för landsbygdsutveckling var att begränsa möjligheterna att tillämpa reglerna i områden där det råder ett högt bebyggelsetryck eller där strandskyddsvärdena är särskilt höga. De föreslagna lagändringarna förändrar inte regelverket i denna del men i sammanhanget vill Länsstyrelsen ändå framhålla att det är angeläget att denna tillämpning av LIS i stort gäller även fortsättningsvis. Länsstyrelsen konstaterar att det redan idag finns möjligheter att med tillämpning av de särskilda skälen i strandskyddsbestämmelserna, bland annat 7 kap. 18 c § första stycket p 5 miljöbalken, underlätta möjligheterna att bo och verka i skärgården. Det kan dock finnas anledning att utöka möjligheten till landsbygdsutveckling i skärgården genom att se över restriktionen gällande LIS i begränsade delar av det kustavsnitt som avser skärgården. Länsstyrelsens syn på LIS-reglernas tillämpning vid Mälaren framgår av skriften *Landsbygdsutveckling i strandnära lägen vid Mälaren – ett gemensamt förhållningssätt för länsstyrelserna runt Mälaren (2010)*, som tagits fram gemensamt med länsstyrelserna i Södermanland, Uppsala, Västmanland, Örebro och Stockholm.

De föreslagna ändringarna syftar till stor del till att förtydliga de gällande reglerna, vilket är positivt. Länsstyrelsen anser dock att det utöver författningsändringarna finns ett behov av ytterligare vägledning, som utgår från hur reglerna använts och aktuella rättsfall, i syfte att åstadkomma en tillämpning som ligger mer i linje med lagstiftarens intention. Naturvårdsverkets slutsats att LIS-reglerna inte har tillämpats på det sätt som avsetts, betyder också att det finns ett behov av en utvecklad vägledning även om de aktuella författningsförslagen inte genomförs.

Länsstyrelsen har följande synpunkter på de enskilda ändringsförslagen.

Datum
2018-11-12

Beteckning
101-35071-2018

3 Förslag till författningsförändringar

7 kap. 18 d § första meningen miljöbalken ("kan antas bidra till eller upprätthålla utvecklingen av landsbygden")

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget att i lagtexten klargöra att det vid en prövning enligt 7 kap. 18 d § miljöbalken av en fråga om upphävande av eller dispens från strandskyddet inom ett LIS-område får beaktas om ett sådant strandnära läge för en byggnad, verksamhet, anläggning eller åtgärd kan antas bidra till *eller upprätthålla* landsbygdsutvecklingen.

Länsstyrelsen noterar samtidigt att begreppet "landsbygdsutveckling" förefaller inbegripa att något ska tillkomma, en utveckling av de befintliga förhållandena. Därför kan det finnas anledning att ytterligare omarbete ordalydelsen. Detta för att tydliggöra att det inte är ett krav att åtgärden ska bidra till just en utveckling, utan att det räcker med att åtgärden bidrar till att förhindra en försämring av befintliga förutsättningar.

Vidare anser Länsstyrelsen att ambitionen att få en större enhetlighet vad gäller de krav som ställs på utredningar av en åtgärds bidrag till ekonomisk aktivitet är positiv. Samtidigt vill Länsstyrelsen framföra att det, även med den föreslagna ändringen, finns ett behov av vägledning som stöd i bedömningen av huruvida åtgärden kan antas ha den åsyftade effekten i det lokala och regionala perspektivet.

7 kap. 18 d § andra meningen miljöbalken ("med närhet till ett befintligt bostadshus")

Den föreslagna ändringen av 7 kap. 18 d § andra meningen innebär att om prövningen gäller en dispens för att uppföra enstaka en- eller tvåbostadshus med tillhörande komplementbyggnader och andra åtgärder, får man beakta om huset eller husen avses uppföras *med närhet till* ett befintligt bostadshus, istället för *i anslutning till*. Naturvårdsverket framhåller att det med detta begrepp i huvudsak avses detsamma som i den nuvarande lydelsen av bestämmelsen, men att man i något större mån ska kunna ta hänsyn till skillnader mellan olika delar av landet och till förutsättningarna på platsen. Länsstyrelsen konstaterar att begreppet öppnar upp för flexiblare tillämpning och att ändringen antagligen kan ge avsedd effekt i de delar av landet där bebyggelsestrukturen är sådan att förarbetsuttalandet om 200 meter idag är begränsande för tillämpningen. Länsstyrelsen bedömer dock att förslaget inte är tillämpbart i någon större utsträckning i Stockholms län och har därför inga synpunkter på förslaget.

Förslaget innebär också att det även för enstaka en- eller tvåbostadshus får beaktas om ett strandnära läge kan antas bidra till eller upprätthålla utvecklingen av landsbygden. Länsstyrelsen anser att det är positivt att möjligheten finns.

7 kap. 18 e § första stycket punkt 2 miljöbalken ("sådan omfattning")

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget att begreppet *begränsad omfattning* byts ut till *sådan omfattning* med syftet att främja att större LIS-områden pekas ut.

Datum
2018-11-12

Beteckning
101-35071-2018

Länsstyrelsen anser att det finns en pedagogisk poäng i att peka ut större områden eftersom det blir tydligare att LIS-området inte innebär en automatisk lättnad av strandskyddet. Samtidigt konstaterar Naturvårdsverket att LIS-områdenas omfattning ska styras av strandskyddets syften och att hela området ska vara lämpligt för utvecklingen av landsbygden, på samma sätt som gäller idag. Det innebär att det i Stockholms län sannolikt krävs att LIS-områdena har en mer snäv omfattning för att strandskyddets syften ska kunna tillgodoses.

Länsstyrelsen ser ett behov av vägledning som stöd i arbetet med avgränsning av LIS-områden.

Länsstyrelsen stödjer också Naturvårdsverkets slutsats att LIS-områden även fortsättningsvis bör redovisas som geografiskt utpekade områden i kommunens översiktsplan.

7 kap. 18 e § andra stycket miljöbalken ("större tätorter")

Syftet med att ändra begränsningen till att enbart gälla i eller i närheten av *större* tätorter, om de har en liten betydelse för att tillgodose strandskyddets syften, är att tydliggöra att det finns möjligheter att använda LIS i och omkring de flesta tätorter. Länsstyrelsen ser att en användning av LIS i närheten av tätorter i glesbygdsområden kan ge en positiv effekt, eftersom utvecklingen kan vara avgörande för bygdens överlevnad och kommunens möjlighet att tillgodose samhällsservice. Länsstyrelsen tillstyrker den föreslagna ändringen men konstaterar samtidigt att i Stockholms län finns ett starkt bebyggelsestryck och en stor efterfrågan på regionens stränder vilket innebär en begränsning redan till följd av 7 kap. 18 e § punkt 1 och 2 för att peka ut LIS-områden, varför förslaget antagligen kommer att ha en relativt liten effekt i Stockholms län.

Beslut i detta ärende har fattats och godkänts digitalt av länsöverdirektör Johan von Sydow. I den slutliga handläggningen av ärendet har även deltagit samhällsbyggnadsdirektör Patrik Åhnberg, miljödirektör Göran Åström, tillväxtdirektör Karina Uddén samt förvaltningsdirektör Åsa Ryding och översiktsplanerare Anna Knight, föredragande.

Johan von Sydow

Anna Knight

Sändlista (för kännedom):

m.naturmiljoenheten@regeringskansliet.se